

Referanser: KM 07/09, KR 54/19

Arkivsak: 19/02269-1

Saksdokumenter:

KR 54/19 Kristne migranter (KM 2020)
KM 7/09 Kristne innvandrere og menighetene i Norge
8 teser om den nydanske kirke

Kristne migranter (KM 2020)

Sammendrag

Kirkemøtet i 2020 skal behandle saken «Kristne migranter». Vedlagt er sakspapiret til Kirkerådets møte i september, som gjør rede for kirkemøtesaken på en slik måte at rådet skal kunne bestemme sakens innretning og gi innspill til hva Kirkemøtet bør drøfte kan vedta.

Mellomkirkelig råd bes om å gi innspill til Kirkerådets behandling av saken.

Forslag til vedtak

Mellomkirkelig råd har følgende innspill til Kirkerådets behandling av saken «Kristne migranter» (KR-sak 54/19):

.....

Referanser:

Arkivsak: 19/02269-2

Saksdokumenter:

KR 54.1/19 KM sak 7/09 Komitemerknader og vedtak

KR 54.2/19 8 teser om Den nydanske folkekirke

Kristne migranter (KM 2020)

Sammendrag

Kirkemøtet behandlet i 2009 saken «Kristne innvandrere og menighetene i Norge», (KM 07/09). Utviklingen i kirke og samfunn i de elleve årene som har gått, tilsier at det er på høy tid at Kirkemøtet igjen behandler en sak om kristne migranter. Flertallet av migrantene i Norge kommer fra land hvor kristendommen er majoritetsreligion, og det finnes nå godt over 250 ulike migrantkirker. Den norske kirke vil være åpen og inkluderende i møte med kristne migranter og migrantkirker som ønsker en nærmere tilknytning til vår kirke. Men så langt har Den norske kirke i liten grad lyktes med å inkludere dem. Det gjelder særlig de som kommer fra land utenom Europa. Vi har ikke mange i våre menigheter og få blant de ansatte, og de er sjelden representert i råd og utvalg.

«Kristne migranter» er et svært omfattende tema. Et viktig skille går mellom hvordan enkeltpersoner som ønsker å bli inkludert i våre menigheter håndteres, og problemstillinger knyttet til Den norske kirkes samarbeid med migrantkirker og -menigheter. Det er nødvendig å avgrense saken slik at Kirkemøtets drøfting blir håndterbar. Hva slags vedtak Kirkemøtet kan og bør fatte, vil være styrende for sakens innretning. I saksdokumentet foreslås det at Kirkemøtets konsentrerer seg om å bekrefte og utdype Den norske kirkes selvforståelse som en åpen, inkluderende og mangfoldig folkekirke. Vedtaket bør inspirere menighetene til å inkludere kristne migranter og styrke lokaløkonomisk samarbeid med migrantkirker.

Det foreslås at kirkemøtesaken i mindre grad omhandler ordningsspørsmål og regelverk, men at dette i stedet henvises til arbeidet med kirkeordning og til de instanser som kan gi mer detaljerte regler for praktisk samhandling med migrantkirker. Dette for å unngå at Kirkemøtet havner i en detaljert regeldrøfting og mister de overordnede perspektiver i saken av syne. Kirkemøtet i 2009 drøftet mye ordninger og regelverk, noe som medførte at oppfølgingen gikk litt i stå i påvente av ny kirkeordning. Nå ønsker en at Kirkemøtet primært fokuserer på forhold det kan gjøres noe med nå – mens vi venter på å få ordninger og regelverk på plass. Det må likefullt presiseres at Kirkemøtets behandling av saken trolig vil kunne få følger for arbeidet med kirkeordningsspørsmål.

Saksdokumentet gjør rede for bakgrunnen for saken (Del 1), forslag til innhold i kirkemøtesaken (Del 2) og antyder et mulig vedtak (Del 3).

Kirkerådet bes om å avklare innretningen av kirkemøtesaken med fokus på hva slags vedtak Kirkemøtet bør sikte seg inn mot.

Kirkerådet vil få et utkast til kirkemøtesak til behandling i desember.

Forslag til vedtak

Kirkerådet ber sekretariatet forberede saken «Kristne migranter» til Kirkemøtet i 2020 ut fra innretningen i saksdokumentet og de innspill som kom fram i møtet.

Saksorientering

1. Bakgrunn

Kirkemøtet i 2009 behandlet saken «Kristne innvandrere og menighetene i Norge». Saken ble fulgt opp i 2010 og 2011, men stoppet så opp i påvente av arbeidet med ny kirkeordning. Saken ble tatt opp igjen i 2016 og 2017, bl.a. med etablering av en ressursgruppe som har bidratt med innspill til en ny kirkemøtesak.

Det er en stor økning i antall migrantmenigheter i Norge de senere år. Det rapporteres om at det i de siste tiårene er etablert mer enn 250 migrantmenigheter/felleskap med gudstjenestefeiringer på 40 ulike språk, de fleste av disse i de store byene. Situasjonen i forhold til tiltak som kirkemøtevedtaket fra 2009 skisserte, er mer prekær nå enn da, både i forhold til migrantmenighetene og den enkelte innvandrer.

Mange menigheter har de senere årene hatt et sterkt engasjement for asylsøkeres rettsikkerhet og integrering av flyktninger i menigheter og lokalsamfunn. Dette skjer uavhengig av migrantens religion, og innfallsvinkelen har oftest vært diakonal eller dialogisk. På ulike nivå i kirken har man arbeidet med religionsdialog med støtte fra dialogsentrene i bispedømmene og Mellomkirkelig råd. Bispemøtet har gitt ut veiledning om kirkelige handlinger i en flerkulturell kontekst. Det har også vært arbeidet med tematikk knyttet til kristne asylsøkere og konvertitter. Den norske kirke samarbeider med Norges Kristne Råd, Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn og en rekke andre organisasjoner, og det er utviklet gode ressurser til bruk i lokale menigheter.

Det har vært mindre oppmerksomhet rettet mot kristne innvandrere med arbeids- og oppholdstillatelse eller norsk statsborgerskap. Mange av disse er lutheranere fra våre naboland eller kommer fra andre kirker i Nord-Europa. De deltar enten i sin egen kirkes arbeid i Norge eller finner seg til rette i Den norske kirke. Enkelte av disse arbeider i Den norske kirke bl.a. som vikarprester eller kirkemusikere.

En stor gruppe er katolikker fra Øst-Europa som ivaretas av Den katolske kirke. Pinsemenigheter og Baptistkirken har også fanget opp mange kristne migranter. Et betydelig antall er ortodokse fra Russland, Øst-Europa og Midtøsten som enten er blitt med i eksisterende ortodokse menigheter eller har opprettet sine egne. Det er etablert over 250 migrantkirker/menigheter i Norge, mange av disse er med i Flerkulturelt kirkelig nettverk som er knyttet til Norges Kristne Råd. «Kristen-Norge» har blitt svært mangfoldig.

Både enkeltpersoner og migrantmenigheter uttrykker ønske om en nærmere tilknytning til Den norske kirke. Mens førstegenerasjons innvandrere ofte foretrekker et kristen fellesskap hvor teologisk tradisjon, språk og kultur minner om hjemlandet, uttrykker deres barn behov for tilknytning eller inkludering i en «vanlig norsk menighet». Dette behovet oppstår ofte i

forbindelse med konfirmasjon og i barne- og ungdomsarbeid. Det er stor forskjell på større byer hvor migranter finner sitt eget kirkesamfunn representert, og på kommuner hvor Den norske kirke er det eneste aktuelle kristne alternativet. Derfor påligger det folkekirken et særlig ansvar å tilby kristne migranter et kristent fellesskap.

Den norske kirke har alltid vært i utvikling og blitt formet av teologiske og kulturelle impulser fra våre nærmeste søsterkirker og fra det verdensvide kirkefellesskapet vi er en del av. Vi er kirke i et samfunn i konstant endring hvor migrasjon alltid har funnet sted. Det nye nå er at endringene skjer så raskt. Kulturmøter gir ofte nye ideer og inspirasjon og fører til kulturell fornyelse som beriker oss. Men arbeidet med inkludering av kristne migranter og samarbeid med migrantkirker er også krevende fordi det utfordrer vår egen identitet, tradisjon og arbeidsform og krever at vi også endrer oss. Tilpasninger mellom ulike kulturer krever evne til å lytte til og forstå hverandre, samt kunnskap, kreativitet og vilje til endring.

Et par andre kirkemøtesaker har relevans for saken om kristne migranter. «Misjon til forandring - Utfordringene fra Edinburgh 2010» (KM 07/12) handlet om hvordan Den norske kirke utfører sitt oppdrag sammen med andre kirker i Norge og det globale økumeniske fellesskapet. «Religionsmøte og dialog» (KM 15/16) handlet om det flerkulturelle Norge, og hvordan vi møter mennesker med annen tro gjennom dialog og samhandling. Saken forklarte også forskjellen på dialog og misjon. Dette er relevant også i det flerkulturelle kirkefellesskapet i Norge.

1. Innhold i kirkemøtesaken

2.1 Hovedperspektiv

Det finnes ulike innfallsvinkler til saken ut fra hva slags vedtak Kirkemøtet bør fatte:

- Kirkemøtet drøfter og bekrefter Den norske kirkes selvforståelse som en åpen, inkluderende og mangfoldig kirke.
- Kirkemøtet inspirerer/stimulerer/oppfordrer til økt samarbeid med migrantmenigheter og inkludering av kristne migranter i Den norske kirkes menighetsarbeid (gudstjeneste, trosopplæring, diakoni, misjon, dialog).
- Kirkemøtet vedtar kirkerettslige forhold, slik som medlemskap og implikasjoner av økumeniske avtaler, og gir retningslinjer for konkret samarbeid med migrantmenigheter, for eksempel lokaløkumenisk samarbeid, utleie av lokaler, rekruttering, ansettelse osv.

Det foreslås at Kirkemøtet i 2020 konsentrerer seg om de to første punktene.

Kirkerådet vedtok på sitt møte i juni 2019 at «Kirke i det flerkulturelle Norge» skal være et fokusområde i 2020. Hva innebærer dette for Den norske kirkes selvforståelse som folkekirke? Hvordan møter vi kristne migranter, og hvordan samarbeider vi med migrantkirker og menigheter?

Ordningsspørsmål og regelverk er nødvendige og viktige for å kunne realisere en bedre inkludering av kristne migranter. Andre organer som Kirkerådet, Bispemøtet, KA, fellestråd og menighetsråd har myndighet og mulighet til å avgjøre en rekke slike forhold. Det foreslås derfor at Kirkemøtet i 2020 ikke behandler disse spørsmålene spesifikt. Et alternativ er at Kirkemøtet identifiserer dem, og i vedtaket uttrykker forventning om at de relevante instansene intensiverer arbeidet med å løse dem.

2.2 Skisse til innhold

Nedenfor nevnes stikkordsmessig tema og problemstillinger som man kan vurdere om bør inkluderes i kirkemøtesaken. Trolig bør denne oppstillingen snevres inn, og det er sikkert andre tema som burde vært nevnt.

INNLEDNING

Deler av bakgrunnsstoffet vil det være naturlig å ha i vedlegg til kirkemøtesaken.

Avgrensninger og begrepsavklaringer

«Migrant» er en samlebetegnelse på immigranter og emigranter – uavhengig av hvilken grunn de har for å flytte på seg. Samme person er jo både utvandrer og innvandrer. I denne saken er det snakk om mennesker som er kommet til Norge. De fleste har rett til det som del av EØS-avtalen eller de kommer gjennom familiegjenforening. Andre er asylsøkere eller flyktninger til Norge som ennå ikke har fått oppholdstillatelse. Så har vi en stor gruppe som har oppholdstillatelse eller statsborgerskap, men som opprinnelig kom fra et annet land. Også barn av innvandrere kalles ofte for innvandrere selv om de er født her til lands.

Når begrepet «kristen innvandrer» brukes i denne saken, dreier det seg om kristne med permanent opphold i Norge, mens «kristne migranter» også inkluderer de som er her midlertidig og de som ikke har fått lovlig opphold ennå.

Vi må skille mellom enkeltpersoner og kirker/menigheter fordi ulike spørsmål reiser seg:

Enkeltpersoner, kristne migranter

- Er man lutheraner, eller tilhører man et annet kirkesamfunn?
- Tilhører man en nordisk/europeisk kultur – eller kommer man fra andre deler av verden?
- Tilhørighet og inkludering i lokalsamfunn/kirkesamfunn; sammenfaller eget ønske/behov med Den norske kirkes ønske om inkludering?
- Tilrettelegging av gudstjeneste, trosopplæring, aktiviteter, frivillige
- Medlemskap, ansettelse, demokrati
- Konvertitter

«Migrantmenigheter» er etablert og drives av migranter, hvor medlemmene er migranter (både med og uten fast opphold i Norge). Disse menighetene og kirkene er delt inn etter konfesjon og ofte også etter etnisitet, språk og kulturfelleskap.

- Nordiske lutherske kirkers menigheter i Norge
- Kirker som omfattes av økumeniske avtaler: LVF-medlemskirker, Porvoo, Nådens fellesskap
- Medlemskirker i Norges Kristne Råd
- Andre migrantkirker og menigheter (Flerkulturelt kirkelig nettverk)

Kirkemøtesaken bør omtale både kristne enkeltpersoner og migrantkirker/menigheter, men vektleggingen kan diskuteres. Oppmerksomheten bør rettes mot hva kan gjøres innenfor gjeldende ordninger og regelverk. Kirkemøtet bør drøfte muligheter framfor hindringer. Menighetene har ulike erfaringer, og disse bør løftes fram, og gode eksempler deles. Den norske kirke kan også lære mye av hvordan andre kirker arbeider med inkludering.

Misjon, dialog, diakoni

Den norske driver ikke organisert evangelisering rettet mot ikke-kristne migranter, men enkeltpersoner i menigheter og ikke minst ulike organisasjoner driver med dette. Noen inkluderingstiltak kan virke forkynnende, med eller uten hensikt. Det finnes for eksempler språkkafeer hvor bibeltekster brukes i opplæringen. Slik misjon er et omfattende tema i seg selv, og det foreslås at kirkemøtesaken avgrenses til å handle om nye landsmenn som allerede er kristne, slik at evangelisering overfor ikke-kristne migranter og dialog med mennesker med annen tro ikke tas med.

Men når det gjelder diakoni, er det uakseptabelt å skille mellom kristne og ikke-kristne migranter. Diakoni er vesentlig for inkludering i møte med migranter der handlinger ofte vil telle mer enn ord, særlig når språk er en hindring. Derfor må vi ha et bevisst forhold til å inkludere alle migranter og bruken av ulike diakonale metoder i vår tilnærming til denne

saken. Samtidig må også trosopplæring tilpasset ulike innvandrergreper, konvertitter og språk tas med.

Fakta, situasjonsbeskrivelser

- Beskrivelse av det flerkulturelle kristne fellesskapet i Norge
- Status, muligheter, hindringer for inkludering
- Flerkulturelt kirkelig nettverk
- Hvordan arbeider andre etablerte kirker i Norge med kristne migranter?
- Ressurser og erfaringer fra nordiske folkekirker
- Økumeniske ressurser

Kunnskapsgrunnlaget

- Forskning og undersøkelser (sjekk utdanningsinstitusjoner, forskningsmiljøer, organisasjoner)
- Hva trenger vi mer kunnskap om? Behov og ressurser.
- Nettverk for erfaringsdeling mellom menigheter og kirker

FOLKEKIRKENS SELVFORSTÅELSE (hoveddel)

Eksempel på problemstillinger:

- Hva betyr vår identitet som del av den verdensvide kirke, når det teologiske og kulturelle mangfoldet er til stede i våre lokalsamfunn?
- Hvordan kan kristne migranter styrke et frimodig kristent vitnesbyrd i Norge og bidra til at folkekirken blir en kirke hvor alle kristne kjenner seg inkludert og velkommen?
- Forventer vi at migrantene tilpasser seg vår tradisjon – eller lar vi oss forvandle av deres innsikter og erfaringer?
- Hvordan sammenholder vi inkludering i våre menigheter med respekten for at de fleste kristne migranter tilhører andre kirkesamfunn enn vårt lutherske? Åpner vi for å støtte teologisk mangfold i Den norske kirke?
- Mange migrantmenigheter vil være teologisk mer konservative og ha et tradisjonelt syn på kjønn og familie. Belærer eller lytter vi? Toleransegrense?

Lokaløkumenikk

Mange byer har lokaløkumeniske råd, og også andre steder er det etablert godt samarbeid mellom kirkesamfunnene. Det er nødvendig å inkludere migrantkirkene i det økumeniske fellesskapet. Flerkulturelt kirkelig nettverk i Norges Kristne Råd er viktige samarbeidspartnere for Den norske kirkes arbeid. For mange kristne innvandrere er det ikke naturlig å bli medlem i Den norske kirke. Sammen med andre kirker bør det arbeides for at kristne innvandrere finner sin plass i et økumenisk fellesskap lokalt. Det vil selvsagt være til berikelse også for medlemmer i Den norske kirke å tilhøre et bredere trosfellesskap. Også lokalt er vi del av den verdensvide kirke, med samme oppdrag.

Hva slags kirke vil vi være?

Folkekirken migrantarbeid i Den danske Folkekirke har nylig utgitt heftet «8 teser om den nydanske folkekirke». Tesene kan være til inspirasjon til utforming av Kirkemøtets vedtak som kan ha form av et «Slik er kirken vi vil ha-utsagn».

Oversatt til norsk lyder tesene slik:

1. Folkekirken skal danne ramme og skape personlige relasjoner og kristne fellesskap, hvor det er plass til forskjellige språk og kulturer.
2. Nye og gamle medlemmer må innse at folkekirken må forandre seg for at vi skal komme hverandre i møte.
3. Nye nordmenn skal ha mulighet til å feire gudstjeneste på sitt morsmål og samtidig inviteres til å ta del i norske gudstjenester.
4. Nye nordmenn skal tilbys undervisning i den kristne tro og praksis på sitt morsmål.
5. Folkekirken skal hjelpe nye nordmenn med å lære norsk og å etablere en hverdag i Norge.

6. Folkekirken skal utføre sitt misjonsoppdrag ved å være synlig blant nye nordmenn og dele evangeliet på tvers av kulturer og religioner.
7. Nye nordmenn skal motiveres til å bli prester, kirkelig ansatte og menighetsråds-medlemmer i folkekirken.
8. Barn med innvandrerbakgrunn skal aktivt inviteres med i det kirkelige barne- og ungdomsarbeidet.

Inkludering av kristne innvandrere i menigheten

Mye kan gjøres for å tilrettelegge for at kristne migranter finner seg til godt til rette i våre menigheter. Nedenfor nevnes noen stikkord:

- Språk i gudstjenesten, liturgier, salmer (kirkeverter, transport, oversettelse)
- Ressursmaterieell på ulike språk
- Kulturforståelse og mangfold av kulturuttrykk, musikk, kunst, mat m.m. Ikke framvisning av innvandrernes kultur – men reell medvirkning i å prege kulturen i menigheten. (Jf. KM-sak om kultursatsing).
- Trosopplæringsmaterieell på ulike språk (også for konvertitter)
- Inkludering i barne- og ungdomsarbeid
- Kirkelige handlinger i økumeniske familier
- Støtte fra Den norske kirke til opplæring/lederopplæring, kulturkompetanse i migrantmenigheter
- Diakoni hvor migranter er subjekter og ikke objekter. (Jf. Justert plan for diakoni, kirkemøtesak xx/20).

MULIGHETER OG UTFORDRINGER

Noen aktuelle tema:

- Erfaringer fra lokalmenigheter – rapportering og erfaringsdeling
- Religionsdialog: erfaringer og nettverk med relevans for kristne flerkulturelle trosfellesskap
- Samarbeidsorganisasjoners arbeid med kristne migranter (eks.: KIA, internasjonale menigheter o.l.)
- Økumeniske avtalers implikasjoner og muligheter
- Kirkemøtet og Kirkerådets ansvar for å tilrettelegge, oppmuntre og veilede lokale menigheter
- Identifisere ressursbehov

Omtale – men ikke legge opp til drøfting og vedtak:

- Identifisere behov for regelverk – og avklare hvem som har ansvar:
- Nye menighetsdannelser, menighetstilknytningsavtaler
- Tilsyn, samarbeid
- (Dobbelt)medlemskap
- Demokratisk deltakelse
- Ansettelse, kvalifikasjonskrav, rekruttering, utveksling
- Bygg, utleie og/eller utlån av lokaler, praktisk samhandling
- Koblinger til arbeidet med ny kirkeordning

Økonomiske/administrative konsekvenser

Dette må skrives inn i kirkemøtesaken etter at Kirkerådet har vedtatt innretningen på saken.

KM 7/09 Kristne innvandrere og menighetene i Norge

Komiteens merknader

Komiteen legger saksorienteringen til grunn, og vil i tillegg bemerke følgende:

Kristne innvandrere beriker og utfordrer

Gud skaper alle mennesker i sitt bilde. Derfor har alle mennesker samme verd og skal behandle hverandre med verdighet. Vi lever sammen i et fellesskap som utfordrer og bekrefter vårt menneskeverd. Kristne innvandrere er en del av dette mangfoldige fellesskapet i Den Hellige Ånd.

Det å være en flerkulturell kirke utfordrer det menneskelige samspillet. Integrering er en gjensidig prosess for alle parter. Alle har ansvar for egen og andres deltakelse i fellesskapet. Samtidig har Den norske kirke som majoritetskirke et særlig ansvar for å vise gjestfrihet og ta initiativ til kontakt med kristne innvandrere.

Sosiale fellesskap

Innvandrere som kommer til en menighet må ønskes velkommen – også i sosiale fellesskap knyttet til menigheten. Menigheten som diakonalt fellesskap bærer dette ansvaret. Kristne innvandrere forteller at måten de blir tatt i mot på i menigheten, er viktig for hvordan de opplever menigheten som et sted de kan ha tilhørighet og bidra med sine ressurser.

Økumenikk og erfaringsdeling

Det kristne fellesskapet i Norge omfatter langt flere enn menighetene i Den norske kirke. Særlig i et flerkulturelt perspektiv har Den norske kirke mye å lære av arbeidet og de praktiske erfaringene som er gjort i andre kirker i Norge, i misjonsorganisasjonene, i KIA og i Sjømannskirka. Den norske kirke må ha en bred økumenisk tilnærming i sitt arbeid for bedre å inkludere kristne innvandrere.

Mange menigheter har gode erfaringer med å være flerkulturelle fellesskap. Det er opparbeidet mye kompetanse på praktisk og språklig tilrettelegging, bl.a. er det oversatt liturgier til andre språk. Det er derimot behov for å gjøre disse erfaringene bedre kjent. Komiteen oppfordrer til at det etableres ordninger for bedre erfaringsdeling mellom menighetene.

Det er viktig at menighetene tar i bruk den tverrkulturelle kompetansen som finnes lokalt, for eksempel hos misjonærer eller andre med internasjonal erfaring.

Misjon

Komiteen vil løfte fram kirkens misjonale oppdrag i møte med innvandrere. Den norske kirke arbeider aktivt for å invitere til kristent fellesskap, trosopplæring og dåp på en åpen og ansvarlig måte. Alle har rett til å ha en tro, til å skifte tro og til å utøve sin tro på et fritt grunnlag. Ingen må hindres fra å skifte tro etter eget ønske eller bes om å holde troen skjult. Likeledes må ingen manipuleres til å anta en tro f.eks. ved at deres sårbare situasjon eller ønske om beskyttelse utnyttes. Det må utvises særlig varsomhet overfor mennesker i sårbare situasjoner, som for eksempel på asylmottak.

Synliggjøring

Det er behov for å synliggjøre kristne innvandreres nærvær i lokalsamfunnet og arbeidet med integrering i kirkens virksomhet, bl.a. gjennom menighetenes og bispedømmenes årsmeldinger, planer, rapportering, nettsider og menighetsblad. Dette vil bevisstgjøre oss som kirke, og være et viktig signal til offentligheten.

Ordninger og lokalt/regionalt samarbeid

Det er viktig at det videre arbeidet med en handlingsplan må bygge på erfaringer i lokalmenighetene.

Kontakt med innvandrermenigheter bør bli et fast punkt i rapporter fra bispevisitaser og prostebesøk.

Komiteen ser nødvendigheten av at prost og biskop tar initiativ til pastoralt fellesskap og jevnlig kontakt med innvandrereprester også på tvers av formell kirkelig tilknytning.

Kontakt med innvandrermenigheter kan knyttes til eksisterende stiftsdager, kirkefestivaler og kirkedager for å bevisstgjøre det kirkelige mangfoldet regionalt. Slikt samarbeid handler om flere enn de som ønsker formalisert samarbeid.

Våre kirkebygg er en ressurs i lokalmiljøet. Det forplikter oss til å finne ordninger som gir møteplasser også for innvandrermenigheter.

Rekruttering

Komiteen understreker viktigheten av at utdanningsinstitusjonene legger til rette for ordninger vedrørende ekvivalering av utdanning, og mulighet for å bli formelt kvalifisert mens en er i stilling.

Det bør gis veiledning til kirkelige ansatte med innvandrerbakgrunn både under utdanning og i tjenesten. Det bør skapes ordninger som muliggjør dette innenfor økonomiske tilrettelagte rammer.

Det bør utvikles undervisningsopplegg som møter innvandrermenigheters særlige behov for kompetanseheving, også med tanke på å styrke økumeniske relasjoner.

Komiteen understreker viktigheten av at de samme krav stilles til personlige kvalifikasjoner for rekruttering til kirkelige verv og stillinger, uavhengig av formell kompetanse og kulturell bakgrunn.

Kirkemøtets vedtak

1. Kirkemøtet uttrykker glede over de mange innvandrere som beriker menighetslivet i Norge. Den kristne tro forplikter oss til å vise gjestfrihet og inkludere trossøsken som innvandrer til Norge. Bibelen setter klare standarder for gjestfrihet og behandling av innflyttere. Evangeliet fremhever alle menneskers likeverd, og kirka bærer på en trosbasert motivasjon til gjensidig åpenhet med gjester og innvandrere. I Kristus oppheves de etniske og nasjonale skillene mellom mennesker (Galaterne 3.28) – i Kristus er det ikke lenger forskjell på jøde og greker, nordmann eller iraker.

Å være kristen er å være del av et internasjonalt fellesskap av troende. Troen gir både en lokal tilhørighet og en internasjonal identitet ved at den hjelper oss til å se at vi aldri er alene. Sammen er vi et rikere og mer helhetlig fellesskap. Kirkemøtet understreker derfor betydningen av at flere innvandrere får bidra med sine ressurser og inkluderes i menighetene og gudstjenestefeiringen, samt verdien av at troens betydning i den enkeltes liv settes i fokus.

2. Kirkemøtet ber om at det på alle plan i Den norske kirke må arbeides for å få til gode økumeniske relasjoner mellom Den norske kirke, kristne innvandrere og innvandrermenighetene. Det er behov for, i samarbeid med Norges Kristne Råd, å avklare praktiske og teologiske forhold som oppstår som følge av integrering og samarbeid mellom ulike menigheter og i møte med den enkelte kristne innvandrer.
3. Kirkemøtet ber Kirkerådet om å:
 - i løpet av de neste to årene utrede kirkerettslige forhold som muliggjør at internasjonale menigheter kan innlemmes organisatorisk i Den norske kirke. Dette må sees i sammenheng med det organisatoriske reformarbeidet i Den norske kirke,
 - utrede hvordan innvandrermenigheter kan knyttes til Den norske kirke der dette er ønskelig for begge kirker.
 - utrede hvilke formelle krav som skal gjelde for at innvandrere (asylsøkere) kan bli medlemmer i Den norske kirke.
4. Kirkemøtet ber Mellomkirkelig råd, med utgangspunkt i saksdokumentets momentlister og komiteens merknader, å utarbeide forslag til en handlingsplan for de sentralkirkelige råd inkludert ressursdokumenter for menigheter, prostier og bispedømmer. Forslaget oversendes Kirkerådet for endelig vedtak. Mellomkirkelig råd bes om å samarbeide med KIA, Norges Kristne Råd, aktuelle bispedømmer og utdanningsinstitusjoner.
5. Kirkemøtet understreker behovet for aktivt å rekruttere flere kristne innvandrere til kirkelig utdanning, lønnet og frivillig arbeid og verv. Kirkemøtet ber om at kirkelige arbeidsgivere og utdanningsinstitusjoner danner en arbeidsgruppe som utvikler målrettede strategier for å få til dette.

Enstemmig vedtatt. 79 stemmeberettigede.

8 TESER OM

**DEN
NY DANSKE
FOLKEKIRKE**

FOLKEKIRKENS
MIGRANTSAMARBEJDE

TITEL

Otte teser om den nydanske folkekirke

UDGIVET AF

Folkekirken mellemkirkelige Råd, 2019
www.migrantsamarbejde.dk

REDIGERET AF

Marie Munch Roeger
Christian Arfmann
Søren Dalsgaard (redaktør)

DESIGN

Christian Rahbek Olsen

FOTO

Birthe Münck-Fairwood, Tværkulturelt Center (s.5, s.17), Jesper Vigant (s.6), Albin Hillert (s.7), Oria Møller (s.11), Anders Haubart Madsen, Helsingør Stift (s.15), Christoffer Fryd (s.13, s.16, s.17), Christian Mercier (s.19).

TRYKKERI

Jensen Print

ISBN: 978-87-87073-62-2

CITATER

S.5 midten: "Iraner: Jeg kan lide alt ved folkekirken's gudstjenester", Kristeligt Dagblad, 29.01.2018
S.9 øverst: Med andre øjne - migranternes møde med folkekirken (Tværkulturelt Center, 2014)
S.9 nederst: Kirke.dk 08.11.2018
S.12 nederst: Nyt på tværs nr. 4, 2015
S.15 øverst: www.helsingoerstift.dk, "Mek fra Etiopien: Hvorfor kontakter folkekirken ikke indvandrere?" maj 2017
S.17 øverst: "Indvandrer kommer med i menighedsråd", Kristeligt Dagblad, 11.11.2008
S.18: Med andre øjne - migranternes møde med folkekirken (Tværkulturelt Center, 2014)
S.19: Små skridt, december 2016, Danmarks Folkekirkelige Søndagsskoler.

DEN NYDANSKE FOLKEKIRKE

Den primære årsag til folkekirkenes faldende medlemsprocent er det stigende antal indvandrere og efterkommere i Danmark – en gruppe, hvor kun de færreste melder sig ind i folkekirken. Indvandrere og efterkommere udgør i dag 13% af befolkningen, men kun 8% af denne gruppe er medlemmer. Til sammenligning er 86% af folk med dansk oprindelse medlem.

Folkekirken er altså på vej til at blive en kirke primært for dem i befolkningen, som har dansk oprindelse, i stedet for at være hele folkets kirke.

Der kan være mange grunde til, at indvandrere og efterkommere ikke bliver en del af folkekirken. Nogle tilhører en anden religion. Andre er kristne, men hører hjemme i en anden kirketradition. Andre igen ville måske gerne være en del af folkekirken, men har svært ved at finde sig til rette på grund af sproglige eller kulturelle forskelle.

Uanset hvilken baggrund den enkelte har, så er det naturligt, at en folkekirke rækker ud og engagerer sig.

Modet med mennesker i denne gruppe kan for eksempel have fokus på godt naboskab, arbejdet for kristen enhed, forkyndelsen af evangeliet eller omsorgen for den enkelte.

Den nye demografiske situation betyder, at der vil ske forandringer i folkekirken på alle niveauer – både i den enkelte menighed, i lovgivningen, i de frie folkekirkelige organisationer og i uddannelsesinstitutionerne.

Alle må trække på samme hammel.

Hensigten med dette hæftes otte teser om den nydanske folkekirke er at hjælpe enhver, som ser sig selv som en del af folkekirken, til at besinde sig på den nye virkelighed og reflektere over, hvordan man hver især kan bidrage til, at folkekirken også i fremtiden bliver en kirke for hele folket.

1 / RELATIONER

TESE Folkekirken skal danne ramme om personlige relationer og kristne fællesskaber, hvor der er plads til forskellige sprog og kulturer.

Danmark er rangeret som et af de steder i verden, hvor det er sværest for udlændinge at falde til og finde nye venner. Efterspørgslen efter relationer til danskere er derfor stor. Men mange danskere har ikke øje for behovet.

Midt i denne virkelighed står folkekirken som en af landets største udbydere af lokale fællesskaber. Det giver en unik position og et stort potentiale. Men det stiller også folkekirken over for en stor udfordring. For hvordan skaber man et åbent miljø, hvor folk fra forskellige sprog og kulturer har lyst til at komme, og hvor de føler sig hjemme? Og hvordan bidrager vi til, at der kan opstå nye venskaber på tværs?

Vi skal ikke blot etablere nye fællesskaber, som er særligt målrettet nydanskere, men skabe rum og invitere ind i de allerede eksisterende fællesskaber i folkekirken.

”

Min venskabsfamilie er blevet som en engel, der hjælper mig, når mine vinger har glemt at flyve.

EMILE, DR CONGO

”

Man har virkelig behov for, at menigheden snakker med en og husker at invitere en med til de forskellige arrangementer.

AFSHIN, IRAN

SÅDAN KAN DER ARBEJDES MED RELATIONER

- Det kan være godt at lave særskilte aktiviteter for nydanskere, men det er endnu vigtigere at inkludere dem i eksisterende danske fællesskaber.
- Det er menighedens opgave at få nydanskere til at føle sig hjemme – præsten kan ikke være venner med alle.
- Hvis man bliver budt velkommen og har det rart i fællesskabet, så er formen og indholdet nogle gange mindre afgørende.
- Personlige relationer til nogle enkelte er nøglen til også at føle sig hjemme i et større fællesskab.

”

Vi ønsker ikke ting, vi har brug for venner!

ANONYM, IRAN

2 / INTEGRATION

TESE Både nye og gamle medlemmer af folkekirken må forandre sig for at komme hinanden i møde.

”

Det er ved at lukke den anden ind, at du selv bliver sat fri.

NIELS, KØBENHAVN

”

Asylsøgerne har givet menigheden et løft. Vores kirkekaffe er blomstret op.

NIELS, RANDERS

I Danmark har vi en stærk tradition for folkelige fællesskaber, hvor mennesker bringes sammen på tværs af livssyn og sociale skel. Folkeskolen og folkehøjskolerne har haft afgørende betydning for samfundets sammenhængskraft, fordi det er steder, hvor mennesker mødes og holdninger brydes.

I disse år kommer der mange med andre kirkelige og kulturelle baggrunde til Danmark. Det er en udfordring for fællesskabet, hvis vi lever adskilt fra hinanden i parallelle strukturer. Samtidig skal vi ikke forvente, at nydanske kristne blot kan tilpasse sig den danske kirketradition.

God integration er at tage del i den fælles samtale og forhandling, hvor vi hver især er villige til at komme den anden i møde. Når man giver, får man altid noget tilbage. Hvis man er åben over for andre mennesker, fyldes man selv. Folkekirken må besinde sig på også i dag at løfte sin opgave som samfundsbærende folkeligt og kirkeligt fællesskab.

SÅDAN KAN DER ARBEJDES MED INTEGRATION

- Folkekirken skal udvise rummelighed over for nydanskere med en anden kirkelig og kulturel baggrund og være villig til forandring.
- Samtalen og samarbejdet med migrantmenigheder og andre kirkesamfund uden for folkekirken bør prioriteres lokalt såvel som nationalt.
- I mødet med mennesker af anden kulturel og religiøs baggrund bør den enkelte i folkekirken bidrage til det gode naboskab og arbejde for det fælles bedste.

3 / GUDSTJENESTE

TESE Nydanskere skal have mulighed for at fejre gudstjeneste på deres modersmål og samtidig inviteres til at tage del i de danske gudstjenester.

I Danmark er der mere end 250 migrantmenigheder, hvor nydanskere mødes for at være sammen og fejre gudstjeneste på deres eget sprog. De repræsenterer en bred vifte af sprog, kulturer og kirketraditioner. De mødes i deres egne grupper, fordi de synes, det er vigtigt at kunne være sammen og udtrykke deres tro på et hjertesprog.

Men at have et fællesskab, hvor man taler sit eget sprog og dyrker sine egne traditioner, udelukker ikke, at man også samtidig kan have behov for at komme til en fælles gudstjeneste i folkekirken. Her møder man ikke kun sine egne landsmænd, men bliver en del af et bredere fællesskab. Og det er sundt. For en kirke er ikke defineret af, at medlemmerne er ens, men bygger derimod på enheden i Kristus på tværs af vores forskelligheder.

Hvis det skal lykkes, må vi give plads til hinanden – både når det gælder sange, traditioner og udtryksformer. For nydanskere er ikke kun gæster i gudstjenesten. Vi er alle gæster, og Gud er værten.

8

”

Når vi synger, kan vi godt lide at danse og bruge kroppen. Det er normalt, at alle beder højt. Derfor er det vigtigt for os at have vores egen menighed. Når vi er os selv, føler vi os trygge.

CHINCHIN, MYANMAR

”

Det er forfærdeligt, at det mest segregerede tidspunkt på ugen i det kristne Amerika er søndag morgen klokken 11.00.

MARTIN LUTHER KING

”

Når man har mulighed for at få sit eget fællesskab, kan man nemmere blive en del af den danske menighed.

NASER, IRAN

SÅDAN KAN DER ARBEJDES MED GUDSTJENESTEN

- Tag godt imod nye og byd på en kop kaffe og en snak efter gudstjenesten.
- Inddrag nydanskere i gudstjenesten ved for eksempel at spørge om hjælp til nadveruddelingen, læsning af prædiketeksten på deres eget sprog eller uddeling af salmebøger.
- Støt op om, at nydanskere opretter egne menighedsfællesskaber, læg lokaler til og vis din interesse ved at besøge de nydanske fællesskaber jævnligt.
- Sørg for, at Bibelen, liturgien og folkekirkens velkomstfolder står tydeligt tilgængelig i våbenhuset på forskellige sprog.

4 / UNDERVISNING

TESE Nydanskere skal tilbydes undervisning i den kristne tro og praksis på deres modersmål.

Mere end 600 nydanskere er konverteret og døbt i folkekirken de senere år. Inden dåben har de modtaget undervisning i deres nye tro. Men alt er ikke gjort med det, for det tager lang tid at forme en ny identitet, og de sproglige og kulturelle barrierer gør det kun sværere. Samtidig kan det være svært at komme helt ind på livet af danskernes forhold til tro og kirke.

Både nye kristne og dem, som er vokset op med kristendommen i deres hjemland, har brug for mere hjælp til, hvordan man lever som kristen i et land som Danmark. Kirken skal derfor tilbyde undervisning og et trygt forum for samtale om troen, hverdagslivet og samfundet, hvor der tages højde for den enkeltes sproglige og kulturelle baggrund og bygges bro til livet i Danmark.

SÅDAN KAN DER ARBEJDES MED UNDERVISNING

- Tilbyd nydanskere undervisning og samtalefora om kristendommen og den danske kirketradition, som tager højde for den enkeltes sproglige og kulturelle baggrund.
- En lokal menighed kan ikke løfte opgaven med at lave undervisningsforløb for alle sproggrupper, så der skal suppleres med regionale løsninger.
- Uddannelsesinstitutioner bør satse på formel og uformel teologisk uddannelse særligt målrettet nydanske ledere.

”

Når du går fra at være muslim til at blive kristen, er det som om dit hjerte og dine lunger bliver revet ud, og du har brug for et nyt hjerte og nogle nye lunger.

ANONYM, IRAN

”

Da en præst forklarede forløbet i den danske gudstjeneste, forstod jeg den meget bedre.

CLEMENT, NIGERIA

5 / DIAKONI

TESE Folkekirken skal hjælpe nydanskere med at lære dansk og etablere en hverdag i Danmark.

Mange nyankomne oplever det som et stort pres at komme til et nyt land og etablere sig i det danske samfund. Det kan være svært at lære det danske sprog, især hvis man ikke har nogen at tale dansk med udenfor sprogskolen. Samtidig er der mange nye ting man skal lære om og har brug for hjælp til, for eksempel NemID, regler for boligsikring eller skat, kontakten til udlændingemyndigheder eller at opsøge fritidstilbud.

Hvis man kender nogen, som man kan spørge om disse ting, så bliver det hele meget nemmere. Derudover efterspørger en del nydanskere også en mulighed for at fortælle deres historie og bruge deres ressourcer.

Kirken kan være en god platform til at få lov at bidrage med det, man kommer med. På den måde kan nydanskere opleve, at de både giver og modtager. Mange ønsker at bidrage med noget og venter blot på at blive spurgt.

12

”

Jeg kan ikke ændre verden, men vi kan alle prøve at hjælpe de mennesker, der kommer på vores vej.

PAUL MARTIN, ESBJERG

”

Hvis du vil se mit hjerte, må du tale med mig. Måske vil du opdage, at vores hjerter taler samme sprog.

MERHAWI, ERITREA

SÅDAN KAN DER ARBEJDES MED DIAKONI

■ Start lokale mødesteder og sprogcaféer, hvor nydanskere kan få hjælp til sproget og møde danskere, der kan guide dem ind i det danske samfund.

Se mere på www.moedested.dk.

■ Giv nydanskere mulighed for at bidrage, for eksempel ved at stå for kirkekaffen, hjælpe til i den lokale genbrugsbutik eller lave mad til et af kirkens arrangementer.

■ Støt op om, at nydanskernes historier og livsvilkår fortæles i kirken, i lokalsamfundet og i medierne.

”

Når jeg får lov til at fortælle min historie om de svære ting, jeg har været igennem, er det ligesom terapi for mig.

ABEL, ERITREA

6 / MISSION

TESE Folkekirken skal opfylde sin mission ved at være synlig blandt nydanskere og dele evangeliet på tværs af kulturer og religioner.

Folkekirkens mission som en kristen kirke er at forkynde Kristus som hele verdens frelser. De folk fra hele verden, som kommer til Danmark, er også omfattet af denne mission. Flere steder i landet er folkekirken ikke længere en majoritetskirke. I Tingbjerg Sogn har 80% af befolkningen nydansk baggrund. Kun 14% af befolkningen er medlemmer af folkekirken, og kun 3% af de nyfødte bliver døbt.

Tingbjergs situation er helt særlig, men tendensen vedrører folkekirken i hele Danmark, både på landet og i byerne, for indvandring er i dag den primære årsag til folkekirkens faldende medlemsprocent.

Vi skal ikke længere forvente, at folk selv kommer til kirken. Vi må selv gå ud og møde folk, hvor de er. Det latinske ord *missio* betyder sendelse. Folkekirkens mission er således at være sendt til at tjene hele folket på tværs af kulturer og religioner og invitere til kristen tro og deltagelse i menighedens fællesskab.

”

Jeg forstår ikke, hvorfor folkekirken ikke tager mere kontakt til indvandrere. De eneste, der ringer på vores dør, er muslimer og Jehovas Vidner.

MEK, ETIOPIEN

”

Som Faderen har udsendt mig, sender jeg også jer.

JESUS KRISTUS

SÅDAN KAN DER ARBEJDES MED MISSION

- Som folkekirke har vi hver især et ansvar for at være synligt til stede og engagere os blandt de mennesker i sognet, som ikke er medlemmer.
- Folkekirken må i højere grad møde sin lokalbefolkning med personer, som har den samme kulturelle og sproglige baggrund.
- Menigheder og kirkelige organisationer skal arbejde på at invitere flere medarbejdere fra andre lande til at arbejde i folkekirken.
- Sognekirker og provstier skal afsætte økonomi og satse på strategisk samarbejde med de internationale missions-selskaber, som har netværk og ekspertise på området.

7 / NYDANSKE LEDERE

TESE Nydanskere skal klædes på til at blive præster, kirkeligt ansatte og menighedsrådsmedlemmer i folkekirken.

En del nydanskere har arbejdet i kirken i deres hjemland inden de kom til Danmark. Nogle er endda kommet til Danmark, fordi de er udsendt fra hjemlandet som præster eller missionærer.

Disse ledere er en stor ressource og står i dag i spidsen for nogle af Danmarks mere end 250 migrantmenigheder. Men mange føler sig også overset af folkekirken og savner anerkendelse for deres store slid, som ofte sker på frivillig basis. Selv dem, som er en del af folkekirken, kæmper med følelsen af manglende anerkendelse og savner en platform, som giver gode vilkår for arbejdet. Det handler blandt andet om adgang til økonomi, uddannelse, ansættelser og indflydelse i folkekirken.

Når man kommer udefra, kan det være svært at gennemskue det folkekirkelige bureaukrati. Derfor er der brug for nogen, som kan bygge bro og gå vejen sammen med de nydanske ledere.

SÅDAN KAN DER ARBEJDES MED NYDANSKE LEDERE

- Nydanskere har brug for støtte til at finde en platform at arbejde ud fra, for eksempel i menighedsrådet eller som ansat i folkekirken.
- Flere nydanskere med lederpotentiale bør tilbydes teologisk uddannelse og ansættes som præster i folkekirken.
- Der skal bygges tætte relationer til præster og ledere i migrantmenigheder uden for folkekirken, og de skal tilbydes teologisk uddannelse og mere viden om kirken i Danmark.
- Lokale sogne kan kontakte kommunen og høre mere om muligheden for at få nydanskere i virksomhedspraktik, løntilskud eller IGU-forløb.

”

Det var gennem kirken, at jeg fik opbygget mit netværk. At tage plads i menighedsrådet er vel bare min måde at sige tak på.

SAMIR, IRAK

”

En dag vil jeg gerne være præst. Derfor er jeg i gang med nogle teologiske kurser med støtte fra folkekirken.

SHIMA, IRAN

8 / NÆSTE GENERATION

TESE Børn med nydansk baggrund skal aktivt inviteres med i det kirkelige børne- og ungdomsarbejde.

Et af Danmarks kulturelle kendetegn er omfanget og bredden af det frivillige foreningsarbejde. Det gælder ikke mindst på børne- og ungdomsområdet. Men mange børn og forældre med nydansk baggrund kender slet ikke til de folkekirkelige tilbud for børn og unge. Børn af kristne indvandrere udvikler derfor primært deres kristne identitet i migrantmenigheder, hvor kulturen og sproget ligger et stykke fra den danske virkelighed. Når man samtidig går i en dansk folkeskole og i øvrigt vokser op som dansker, så kan man godt komme til at føle sig splittet mellem to verdener.

Her har folkekirken potentiale til at spille en vigtig rolle, så der skabes sammenhæng mellem nydanske børns kirkelige og kulturelle identitet. Men det sker kun, hvis de hjælpes til at finde ind i et kirkeligt fællesskab, for eksempel til spejder, minikonfirmand eller i et kirkekor.

”

De fleste af vores børn er født her. De er mere danske end os. Vil de blive ved med at holde burmesisk kirke? Jeg ved det ikke. Men det vigtigste er, at de vokser op med den kristne tro.

CHINCHIN, MYANMAR

SÅDAN KAN DER ARBEJDES MED NÆSTE GENERATION

- Forældre til nydanske børn har brug for mere viden om det kirkelige børne- og ungdomsarbejde og om konfirmand- og minikonfirmandundervisningen.
- Den aktive henvendelse og det personlige møde er oftest nødvendig. Det er ikke nok at sætte et opslag op eller indrykke en annonce.
- De kirkelige børne- og ungdomsorganisationer bør arbejde strategisk med, hvordan de når ud til nydanske børn og unge.
- Nydanske forældre har brug for hjælp til, hvordan man i Danmark opdrager sine børn med en kristen identitet.

”

Vi har ikke meget erfaring med at holde kirke for børn, for det har vi ikke meget af i vores lande. Det er godt for dem at komme sammen, også med danske børn.

TAREK, PALÆSTINA

1 / RELATIONER

Folkekirken skal danne ramme om personlige relationer og kristne fællesskaber, hvor der er plads til forskellige sprog og kulturer.

2 / INTEGRATION

Både nye og gamle medlemmer af folkekirken må forandre sig for at komme hinanden i møde.

3 / GUDSTJENESTE

Nydanskere skal have mulighed for at fejre gudstjeneste på deres eget sprog og samtidig inviteres til at tage del i de dansksprogede gudstjenester.

4 / UNDERVISNING

Nydanskere skal tilbydes undervisning i den kristne tro og praksis på deres modersmål.

5 / DIAKONI

Folkekirken skal hjælpe nydanskere med at lære dansk og etablere en hverdag i Danmark.

6 / MISSION

Folkekirken skal opfylde sin mission ved at være synlig blandt nydanskere og dele evangeliet på tværs af kulturer og religioner.

7 / NYDANSKE LEDERE

Nydanskere skal klædes på til at blive præster, kirkeligt ansatte og menighedsrådsmedlemmer i folkekirken.

8 / NÆSTE GENERATION

Børn med nydansk baggrund skal aktivt inviteres med i det kirkelige børne- og ungdomsarbejde.

FOLKEKIRKEN

FOLKEKIRKENS
MIGRANTSAMARBEJDE
www.migrantsamarbejde.dk